

Påsatte skolebranner

Studietur til
Stockholm den 1. til 2. oktober 2009

av
Mari Bjørge, Porsgrunn brannvesen

Studieturen er finansiert av
Reisestipend- og utvekslingsutvalget
(bestående av DSB, NBLF, Gjensidige)

Innledning

Hensikt

Under min studiereise til Stockholm i 2008 fikk jeg innblikk i BRINFO programmet, se vedlegg 1, som er utarbeidet av Toni Hallin ved Stockholms brannforsvar.

Målsettingen med reisen var å få være med på gjennomføringen av BRINFO programmet, en samtale med brannstifter og dens familie.

Dette skulle kombineres med Svenska Brandskyddsföreningens konferanse ”Skolan brinner”.

Deltaker

Mari Bjørge, brannmester, forebyggende avdeling ved Porsgrunn brannvesen.

Tidsrom

Studieturens gikk til Stockholm fra den 31. september til den 2. oktober 2009.

Konferansen Skolan Brinner – sedd, hörd, bekräftad Brandskyddsföreningen, Stockholm

Program for konferansen 1. oktober 2009

Vad har hänt sedan sist

Moderator

Så här kan det se ut i verkligheten

- statistiken säger inte hela sanningen

Redovisning av Bradforsk-prosjekt

Brandstatistik – vad vet vi om anlagd brand?

Identifiering och behandling av unga brandanläggare

Räddningstjänsten – ett stöd för skolan

Stärk ungdomar och förebygg brott

Hur er det gått för Rudskolan?

Gjöran Schell

Kjell Eriksson

Peter Karlsson

Per Blomquist

Lennart Strandberg

Stefan Hagdahl och Joacim Skatt,

Mostafa Schurmann

Ylva Winther og Erica Danielsson

Program for konferansen 2. oktober 2009

Så går man vidare efter en skolbrand

Exempel på hur fastighetsägarna arbetar förebyggande

Hur stärker man tonåringar?

CSI i verkligheten – så tar men reda på brandorsaken

Ann-Marie Körling

Barbro Johansson

Anne-Lie Arrefelt/Ellinor Lindroth

Conny Ohlsson

Vad har hänt sedan sist, Gjöran Schell, Bradskyddsföreningen

Bradskyddsföreningen har påsatt brann som prioritert oppgave fra 2009 til 2012. Nesten hver 5 innbygger går til skolen hver dag, det er Sveriges største og viktigste arbeidsplass.

Det finnes ingen enkle løsninger.

Det handler om:

- normer holdninger og oppførsel
- byggsikk og teknikk
- lederskap, voksennærvær og foreldreansvar

Dette henger sammen med:

- samfunns klimaet, hærverk og mobbing

Det strekker seg fra:

- uskyldig lek med ild til mordbrann

Målsetting

Vi vil at:

- barn skal ha et trygt arbeidsmiljø.
- skolen skal forstå at det er skolens problem når skolen brenner.
- barn og voksne skal vite hva de skal gjøre ved en brann.
- barn skal få lære seg å leke med ild på en sikker måte under voksnes ledelse.

Brandstatistik – vad vet vi om anlagd brand?

Per Blomquist, Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Påsatte branner i skoler og barnehager

- Ca. 200 påsatte branner i skoler og 30-40 i barnehager pr. år.
- Skoler tenes på ved lunsjtid og tidlig kveld, barnehager sent på kvelden.
- Store skolebranner starter på kveld og i helger.
- På skolen starter branner på toalett og i trappehus, i barnehager tenes det på utvendig.
- Brannene har blitt mer omfattende enn tidligere.
- Göteborg har flest skolebranner.

Identifisering och behandling av unga brandanläggare,

Lennart Strandberg, Kreafor

Lennart Strandberg har laget en forstudie til metodeutvikling for identifisering og behandling av unge brannstiftere. Han har stilt seg følgende spørsmål:

1. Hvilke metoder finnes i Sverige og andre land?
2. Hvem henvender behandlingsmetodene seg til?
3. Finnes det likheter og ulikheter i tilnærming?
4. Kan man kombinere metodene?

Det han fant var at det finnes behandlingsmetoder, men de er få. Behandlingsmetodene er i hovedsak rettet mot målgruppen, som er barn i alderen 13-18 år. Opplæring i generell brannsikkerhet er rettet mot de som er yngre enn målgruppen. For spørsmål 3. og 4. ønsket han å se nærmere på dette i en hovedstudie.

Forslag til hovedstudie:

- Teste og vurdere behandlingsmetoder for unge brannstiftere i alderen 13-18 år.
- Skape en fleksibel metodepakke der deler kan brukes for ulike behov.
- Produsere håndbok med materiell.

Stärk ungdomar och förebygg brott Mostafa Schurmann, närpolis i Kista, Stockholm

Mostafa delte ungdommene opp i 4 kategorier

- a) Veldig ambisiøse og kan nå så langt som mulig med rett støtte, hjelp og oppmuntring.
- b) "Average-joe" det vil si de som vil skaffe seg bra jobb, eget bosted og en bedre framtid.
- c) De som risikerer å havne i problemer, men ennå ikke har gjort det.
- d) De som alt har et problem og som skaper store problemer for andre i nærområde. Ikke minst for ungdommene i kategori a), b) og c).

Mostafa Schurmann er selv innvandrert med universitetsutdannelse. Han ønsket å jobbe med ungdommer og begynte derfor i politiet. Han er med i en gruppe innen politiet i Kista. De er mye ute og snakket med ungdommene. Hans innfallsvinkel er unik, fordi han selv er av utenlands opprinnelse og har lettere for å komme i kontakt med disse ungdommene. Han jobber primært med å hindre at ungdommer i gruppen c) ikke havner i gruppen d). Noen av ungdommene i gruppen d) var det vanskelig for politiet å gjøre noe med. De var kommet for langt og hadde mer behov for profesjonell hjelp. Siden Mostafa og hans gruppe er mye ute i nærmiljøet, hadde de en unik oversikt over ungdomsmiljøet. De visste hvor de skulle skaffe seg opplysninger hvis noe hadde skjedd.

Hur er det gått för Rudskolan? Ylva Winther og Erica Danielsson

Jeg har i min rapport fra 2008 beskrevet "Mønster som kan brytes" av Gunnar Dahl, trykthetssamordnare i Karlstad og Ulf Mårtenson, barn- og ungdomsforvaltningen i Karlstad. Disse to har utviklet et verktøy som skolene kan ta i bruk. Denne gangen fikk vi høre hvordan rektorene brukte dette verktøyet for å skape en tryggere skole. Konklusjonen er at jo tidligere man reagerer, jo bedre. Nulltoleranse for banning, tagging, ruteknusing osv. Dette for å unngå at det utvikler seg til alvorligere hendelser som for eksempel skolebrann.

Så går man vidare efter en skolbrand Ann-Marie Körling

Her fikk vi høre hvor traumatisk det er for lærere, elever og foreldre etter at skolen har brent ned. Mange følelser skal bearbeides. Noen har problemer med å sette ord på det som har skjedd og vanskelig for å komme videre. Det er viktig å bearbeide det som har skjedd. Kanskje må man ha hjelp utenfra fra andre som har vært i samme situasjon eller profesjonelle. Særlig lærere som hadde arbeidet på skolen i en årrekke, hadde problemer som måtte tas tak i.

Exempel på hur fastighetsägarna arbetar förebyggande Barbro Johansson, SISAB (Skolfatigheter i Stockholm AS)

SISAB har ansvar för 200 skolor, 350 barnehager och 100.000 besöker bygningene daglig. Hun mener at vi må tørre å se, å høre og å reagere. Hærverk er en begynnelse til brann. Tagging, ruteknusing og annen utvendig hærverk koster 15- 20 millioner pr. år.

I det forebyggende arbeidet brukes:

- Brannalarmanlegg.
- Belysning som er bevegelsesstyrt.
- Vindusglass etter behov.
- Takfotsalarm i barnehager.
- Kameraer til overvåking av skoler, også bruk av varmekameraer utvendig.
- Ansvarlige medarbeidere som har god dialog med leietakere, vaktsselskap, forsikringsselskap og samarbeidsgrupper.
- Trygghetsvandring, det skal være trygt også når det er mørkt.
- Utsendelse av e-post når noe har skjedd, for at kommunen eller bydelen skal vite hva som har skjedd.
- Nabobrev, naboer skal vite hvem de skal ringe når noe har skjedd.
- Orden og renhold, fjerne paller, plast, skrap, bildekk, pedagogisk materiell. Virksomheten må betale for opprydningen hvis de ikke klarer holde orden selv. Ikke flyttbare søppeldunker. Montere sykkelstativ.
- Ungdomsgruppe består av håndplukket personell med rett bakgrunn, har arbeidserfaring, unge men ikke for unge.

SISAB har godt resultat med aktive naboer, ansvarlige leietakere og sikkerhetstankegang i eiendomsselskapet. Hærverk er redusert med 10 % siste år og forsikringspremien er gått ned fra 54 millioner til 50 millioner i år.

Oppsummering

Det var tredje året på rad Brandskyddsföreningen hadde konferanse med "Påsett brann" som tema. Det var lagt stor vekt på erfaringsutbytte mellom deltakerne på konferansen. Dette skjedde gjennom gruppearbeid og middag på kvelden. Deltakerne kom fra skoler, redningstjenesten, kommunal virksomhet, forsikringsselskap og byggeiere. Det hele ble morsomt holdt sammen av Kjell Eriksson.

Innfallsvinklene var mange til samme problemstilling. Man samler statistikk og analyserer mer en tidligere. Det gjøres en stor jobb på å skaffe seg oversikt over tallmaterialet, ulike behandlingsmetoder og måter å forbygge påsatte skolebranner på. Det forskes mer og flere av behandlingsmetodene blir det nå tatt master og doktorgrad i.

Vi fikk også høre hvordan skolens ansatte og elever reagerer etter at skolen deres er brent ned, og hvilke følelser som settes i sving.

Flott å se at det er mulig for politiet å engasjere seg i ungdomsmiljøet, spesielt innvandrer miljø.

Systematisk forebyggende arbeid fra byggeiers side, hvor man tvinger skolene til å holde orden, gir mindre hærverk og reduserte kostnader til forsikring.

BRINFO

Jeg har i min rapport fra 2008 beskrevet BRINFO programmet til Tony Hallin ved Stockholms brandförsvär, se vedlegg 1. Jeg hadde håpet på å kunne være med han på en av hans samtaler med barn som har skadet seg ved lek med ild. Det lot seg dessverre ikke gjøre denne gangen. Jeg hadde sett det som en styrke å kunne fått oppleve hvordan samtalen kan gjennomføres.

Men jeg har fått muligheten til noen enda bedre, å gjennomføre samtalen selv. Mor til en 8 år gammel gutt tok kontakt med brannvesenet for hjelp til sin sønn.

Jeg fikk mulighet til å treffe en 8 år gammel gutt som sammen med en kamerat hadde tent bål inntil husfasaden på familiens hus. Guttene hadde slokket brannen og gått. Brannen hadde blusset opp igjen, og det tok fyr i husfasaden. Brannvesenet fikk utrykning til stedet. Det guttene hadde gjort, kom for en dag.

Mor og far hadde en samtale med gutten, og de regnet med at noe som dette ikke ville skje igjen.

Det tok ikke lang tid før han fikk melding med hjem, fordi han hadde hatt med seg lighter på skolen. Han og en kamerat hadde tent fyr på papir og bomull.

Mor mente at nå ville hun ha hjelp av brannvesenet til å snakke med sønnen. Det var slik jeg fikk oppdraget.

Jeg fulgte BRINFO programmet, se vedlegg 1. Snakket med mor i telefon først, uten at gutten hørte på. Samlet informasjon slik at jeg skulle ha noe å snakke om. Dette skulle vise seg å være veldig nyttig for å komme i kontakt med gutten, som naturlig nok hadde gruet seg til at jeg skulle komme. Under gjennomføring av samtalen brukte jeg også tegninger og skilt fra BRINFO programmet, se vedlegg 2 og 3.

Dette var en nyttig erfaring for meg. Jeg snakket med han som er en meget begavet og kreativ gutt med en veldig utforskertrang. Det tok tid før han åpnet seg, men når han gjorde det fikk jeg innblikk i en 8 år gammel gutts verden av spennende ting å utforske. Brannen ved huset var han helt sikker på at han og kameraten hadde slokket. Jeg fortalte han at bål kan blusse opp igjen ved tilgang på luft til glørne. Han ble stille. Det viste han ikke, og det skulle han fortelle sine kamerater. Episoden på skolen var et forsøk på å finne ut av hva som brant lettest, bomull eller papir. Vi snakket sammen lenge, og jeg var innom det som står i programmet. Gutten fikk i oppgave å skrive eller tegne fra hendelsen og sende til meg. Han fikk også skilt til å henge opp på rommet sitt, se vedlegg 3.

Da jeg skulle gå, sa han ganske forsiktig at et sånt skilt ville sikkert hans to kamerater også ha stor nytte av. Jeg ble enig med han om at jeg skulle sende to skilt i posten. Noe som er gjort.

Mor var til stede under det meste av samtalen. Jeg snakket med henne etter samtalen når gutten ikke hørte på, og hun var fornøyd med opplegget. Hun syntes at jeg hadde fått han til å åpne seg og gitt han nytting informasjon.

Jeg har avtale med familien at jeg skal ringe etter en tid for å høre hvordan det går.

For meg var dette en nyttig og fin erfaring. Jeg berømmet også mor for at hun hadde tatt kontakt med brannvesenet for å få hjelp. De fleste ville ikke gjort det. Dette er en meget ressurssterk familie, og en herlig kreativ gutt som mest sannsynlig ikke trenger mer oppfølging.

Dette er spennende synes jeg. Kunne ta tak i problemet med utgangspunkt i barnet og med et klart mål om å hjelpe barnet til å forstå uten å bruke skremsel eller en pekefinger.

Når jeg skrev min forrige rapport i 2008 skrev jeg at jeg ikke kom til å gå på hjemmebesøk med det første, men nå er det gjort. BRINFO programmet var en utrolig fin støtte til en slik samtale.

Konklusjon

Målsettingen med reisen var å få være med på gjennomføringen av BRINFO programmet, som er en samtale med brannstifter og dens familie. Som beskrevet tidligere fikk jeg ikke mulighet til det i Sverige, men jeg fikk mulighet til å gjennomføre samtalen selv. Det har gitt meg en utrolig nyttig erfaring og ikke minst tro på programmet.

Målsettingen var også å kunne delta på en konferanse om emnet. Svenska Brandskyddsföreningen hadde et bredt spekter av foredragsholdere. Jeg hadde stort utbytte av konferansen og ikke minst den muligheten til å snakke med andre som er opptatt av den samme problemstillingen.

Jeg var meget overrasket over at flere av pedagogene jeg snakket med, mente at undervisning av unge i brannslukking er å fyre opp under barns utforskertrang. Jeg er selv av en annen oppfatning og kommer til å fortsette med undervisning i praktisk slukking for 6-klassinger. Kunnskap kan aldri være tung å bære. Derimot tror jeg at opplegg som BRINFO kan være et supplement for dem som har mer utforskertrang enn andre.

Det er viktig at det finnes behandlingsmetoder for unge brannstiftere som hjelper. Dette skal det forskes mer på. Brandforsk har 17 millioner til satsning innen "Anlagd brand" i en 5 års periode. Det skal skrives masteroppgaver og doktoravhandlinger. Jeg tror at systematisk arbeid fører fram.

Det er også dannet nettverk i Sverige hvor man kan få informasjon om emnet samt og holde seg à jour. Nettverket har for tiden 366 medlemmer.

For overføring til arbeid hos oss selv står jeg fremdeles inne for hva jeg skrev i min rapport i 2008 så det skal jeg ikke gjenta. Jeg har bare lyst til å tilføre ett punkt til og det er å få skolene til å melde tilløp til brann til brannvesenet, slik at vi vet hva som foregår. Da er det lettere å hjelpe til med det forebyggende arbeidet.

- Vedlegg 1: BRINFO-programmet
- Vedlegg 2: Tegning av en by
- Vedlegg 3: Forbudskilt

Stockholms brandförsvaret, BRINFO

BRINFO er en metode utarbeidet av Tony Hallin ved Stockholms brandförsvaret. Den bygger på Fire Awareness Child Education Programme (F.A.C.E) og er tilpasset til svenske forhold. Toni Hallin har også samarbeidet med psykolog Renée Perrin-Walleqvist ved universitetet i Karlstad.

Toni Halin hadde tenkt mye på følgende spørsmål:
Hva sies til barn som har skadet seg i lek med ild?
Om det sies noe, hvem gjør det?

Dette er utgangspunktet for arbeidet han har gjort og programmet han har utarbeidet.

Ilden har vært i menneskenes bruk i mange tusen år. Vi har lært oss å ta vare på den og innsett farene ved ilden. Kunnskapen om sikker bruk av ilden har gått fra generasjon til generasjon. Barn fikk i tidlig alder lære seg hvordan man holdt liv i ilden. Kunnskapen var viktig fordi barna deltok i husarbeidet i mye større grad enn i dag. For eksempel ansås et hushold som ikke kunne holde liv i ilden som et dårlig hushold. Det å låne ild av naboen var forbundet med skam.

Fasinasjonen rundt ild har alltid vært der. Sitte ved et bål har en avslappende effekt nå som i tidligere tider. Ilden var tidligere et livsviktig verktøy. Tidligere var funksjonene varme, lage mat, lyse opp og skremme ville dyr.

Faren ved at ilden kunne spre seg, fantes hele tiden så lenge menneskene brukte ilden.

At barn skulle leke med ilden for å eksperimentere forekom ikke. Barn fikk sin kunnskap og stillet sin nysskjerrighet av sine foreldre. Trass dette fantes det nok barn som satte fyr av mer bakenforliggende årsaker før også.

I dag føres ikke kunnskap om ildens kraft fra foreldre til barn. Kraften som vi mennesker har hatt nytte av finnes nå i ledninger. Vi behøver ikke ilden som det verktøy det en gang var, men det synes å være en draging for unge mennesker i å undersøke ilden på lik linje med elementene vann, jord og vind. Disse undersøkelsene skjer ofte uten foreldrenes tilstedeværelse. Synet på ild har forandret seg fra verktøy til en heftig opplevelse. Vi ser det på tv i form av brennende biler, der helten klarer seg med bare små sår. Det kan ikke være meningen at barn skal sette fyr med bensin for å oppnå heftige effekter. Andelen barn som setter fyr av en mer bakenforliggende årsak øker. Dels beror det på liten kunnskap, men også på dårlig selvfølelse og stress i følge psykolog Renée Perrin-Walleqvist ved universitetet i Karlstad.

Ungdommer i alderen 12 til 15 eksperimenterer mye med ild, uten å forstå faren. Fra den voksne delen av samfunnet har det vært informert om at man ikke får leke med ild. Det har vært forbundet med "fy, fy" og gjort det ennå mer spennende.

Hvorfor tenner det på barnehager? Er det fordi muligheten ligger til rett for det? Fravær av voksne på kveldtid? En annen årsak kan være at det gir status å tenne på barnehager. Understimulerte ungdommer som søker bekreftelse eller får "kick" av det.

Skolebranner er kanskje en mer målrettet aggresjon, en impulsiv handling. Branner som skjer på dagtid kan ha årsak i å skremme, behov for å hevde seg eller vinne noe ved å sette fyr. Målet er ikke å brenne ned skolen.

Med denne innledningen om mennesker og ild ønsker Toni Hallin å tilby et alternativ til å forebygge barns lek med ild.

BRINFO besøk

BRINFO programmet er tenkt som en hjelp til barn som har skadet seg i lek med ild eller har forårsaket brantilløp, branner eller eksperimenterer mye med ild. Programmet er rettet mot barn innenfor grunnskolen. Skolen, barnevernet, politiet og sykehuset forutsettes å ha kunnskap om programmet og anbefaler det til barnas foreldre. Det er foreldrene selv som tar kontakt med brannvesenet.

Målet er i første omgang å løse opp i den skrekkslagenheten som følger, men også at forelderen viser at de er villig til å hjelpe barnet i denne situasjonen.

Metoden er ikke et intervju eller noe som har som mål å klarlegge underliggende motiv bak brannforsøket.

Den første kontakten

I forbindelse med den første kontakten får foreldrene forklart programmet og hva brannvesenet kan bidra med. Foreldrene vil i denne fasen ofte være urolige for hva barnet har stelt i stand. Foreldrene informeres om at målet er å undervise barnet ikke straffe det. Programmets mål er å skape en relasjon til barnet, å gi kunnskap og forståelse for ildens farligheter.

I forbindelse med den første telefonsamtalen med foreldrene skal den føres uten at barnet hører på. Foreldrene forsikres om at samtalen er konfidensiell. Samtalen brukes til å innhente bakgrunnsinformasjon om barnet. Brannkonstabelen som senere skal på hjemmebesøk trenger denne informasjon for å kunne starte en samtale med barnet.

Bakgrunnsinformasjon

Bakgrunnsinformasjon innhentes før besøket og den inneholder alt som er viktig i forbindelse med barnet, som for eksempel:

- Barnets navn, fornavn og etternavn.
- Barnets interesser, på skolen og i fritiden.
- Hvilken skole går barnet på.
- Hva lærerne heter.
- Hvilket fag liker barnet best.
- Hva gjør barnet på fritiden, fritidsinteresser er bra for å innlede samtale.
- Medisinske og psykologiske problem.
- Innlæringsproblem, problem med syn og hørsel, hyperaktivitet og konsentrasjonsvansker.
- Relasjoner, søsken hvem barnet kommer overens med navn og alder på søsken og om søsken også eksperimenterer med ild.

Når bakgrunnsinformasjon er innhentet, skal man bli enig om tidspunkt for besøket. Man gir beskjed om at samtalen ønskes holdt på kjøkkenet og at det ikke serveres kaffe. Kjøkkenet er

passende sted, fordi det ofte er her samtalene i en familie finner sted. Kaffe er en drikk for voksne og barnet skal ikke få feil signaler. Dette skal ikke være noe kaffebesøk. Det er viktig at ingen forstyrrende elementer forstyrrer i forbindelse med besøket. Radio og tv skal være avslått.

Foreldrene kommer til å være urolige og stressede og de skal forklares at målet med besøket er å hjelpe dem og at besøket kommer til å handle om barnets relasjon til ild. Om ikke programmet virker å være et anvendbart middel mot barnets ildspåsettelse må eksperter kontaktes. Ofte er det ikke bare barnet i familien som trenger kunnskap. Selv foreldrene kan ha nytte av kunnskapen.

Telefonnummer som brannkonstabelen kan nås på skal legges igjen, slik at foreldrene kan ta kontakt. Er foreldrene tvilende til programmet og ønsker å avbryte kontakten skal dette aksepteres. Programmet er frivillig.

En problemfri samtale med barnet

Start samtalen med å stille barnet spørsmål, bruk informasjon som er innhentet tidligere. Konsentrer denne delen om noe du vet barnet liker og føler seg vel med. Først når barnet begynner å betrakte deg som en venn kan du ta opp målet med besøket. Spør barnet om det vet hvorfor du er der. Om barnet svarer ja på dette, får du barnet til å fortelle det som har hendt. Om barnet svarer nei, fortell at det er foreldrene som har ønsket besøket for at du skal prate med barnet om dens lek med fyrstikker og at du er der for at foreldrene er urolige for barnet. Når barnet har satt i gang å prate, la det fortsette uten å bli avbrutt. Oppmuntre barnet under samtalen. Snakk om hendelsen som er årsaken til at du er der. Om du vet at det finnes flere hendelser snakk bare kortfattet om dem. Forsøk å finne ut hvordan barnet har lært seg å leke med fyrstikker, er søsken involvert, kamerater eller andre?

Den pedagogiske metoden

Om barnet snakker fritt om brannen som den har forårsaket skal brannkonstabelen lytte og under barnets fortelling vise interesse og oppmuntre til å fortelle. Spør om andre branner som er startet. La barnet fortelle hvordan det er gjort og vise hvordan. Brukes det lighter eller fyrstikker? Her bør man lytte nøye på hva barnet sier, finnes det spesielle steder barnet finner fyrstikker, bensin eller lignende. Dette kan brukes til å forebygge.

Barnets innstilling til ild skal klargjøres. Er ild noe bra eller dårlig? Hvordan motiverer barnet sine standpunkter? Har barnet vanskelig for å avgjøre om ild er bra eller dårlig kan brannkonstabelen hjelpe barnet gjennom selv å foreslå alternativ. "Ild kan gi varme", "om ilden ikke brukes på riktig måte kan den skade oss". Her kan bilder brukes som forsterker budskapet på hva ilden har av funksjoner. Eksempel på dette "kan du nevne noen ting som er bra med ild? Om barnet svarer "å grille pølser". Svarer brannkonstabelen kjempebra og viser bilder av en bål plass. Nå for tiden kan vi lage mat på komfyr og vise bilder av en komfyr. Har brannkonstabelen bilde av en varmeovn, er det et annet eksempel på hva ilden erstattes med. Barnets kunnskaper om ild skal utvikles.

Hvilken farge har røyken fra ild? At røyken har ulik farge forklares ut i fra hva det er som brenner, men de fleste branner gir en tykk svart røyk. Luften og oksygenets betydning for ilden forklares ved at luft finnes omkring oss hvor vi er, vi puster den inn og den holder oss i livet. Mennesker og dyr kan ikke klare seg uten luft. Et enkelt eksperiment gjennomføres. Barnet blir spurt som det kan se luft/oksygen. Svaret styres mot det faktum at alt som finnes i

rommet er synlig for oss, men ikke luften. Har luft noen lukt? Vi kan kjenne lukten av blomster og parfyme, men luften lukter ikke. Barnet blir spurt om det kan ta i luften med hendene sine. Barnet kan ta på nesene sine, ørene sine og i bordet. Barnet kan forsøke å fange luften i hendene sine, men luft er umulig å få tak i. På denne måten nærmer du deg innpå emnet brannrøyk. Den svarte røyken fra en brann inneholder farlig blanding som på samme måte som luften ikke lukter og er umulig å ta på. Denne røyken kan være så farlig for oss at vi dør om vi puster den inn.

Når brannkonstabelen kjenner at barnet har fått kunnskap om ildens nytteeffekter og farer er det på tide å ta fram bilde av en liten by, se vedlegg 2. Nå forteller brannkonstabelen en fiktiv historie om to gutter som tente på litt i skogen, samtidig som det vises bilde av skogen. Historien slutter med at brannvesenet må rykke ut for den lille brannen som guttene har laget. Det trasige med hele historien er at det begynner å brenne i ett hus på den andre siden av byen, her viser brannkonstabelen det på bilde. Spørsmålet er hvem som slukker brannen i det brennende huset når brannvesenet er opptatt med guttenes brann?

Oppfølging

Når besøket nærmer seg slutten informerer brannkonstabelen om at han/hun kommer til å ringe familien etter 6 måneder, for å høre hvordan det går med barnet. Så deler brannkonstabelen ut to oppgaver. Den første er en dagbok. Barnet oppmuntres til å skrive om den dagen da han eller hun tente fyr og hvordan barnet selv opplevde det. Den andre oppgaven er ett hefte med spørsmål og svar om brannsikkerhet. Hftet skal barnet sammen med foreldrene lese og svare på spørsmål. Besøket avsluttes med at brannkonstabelen overleverer et skilt til barnet som viser en overstreket fyrstikk. Brannkonstabelen sier at skiltet skal henge et sted hjemme som er godt synlig, se vedlegg 3.

Vedlegg 2

Uppfølging

